

Veileder for administrering og skåring av Skrøpelighetsindeks for voksne og eldre personer med utviklingshemming

Skrøpelighetsindeks for voksne og eldre personer med utviklingshemming (heretter: skrøpelighetsindeksen) er en norsk oversettelse av *ID-Frailty Index Short Form* (Schoufour et al., 2022) utviklet i Nederland ved Erasmus University Medical Center, Rotterdam. Skrøpelighetsindeksen er utviklet for voksne og eldre personer med utviklingshemming. Indeksen kan gi et bilde av aldersrelatert skrøpelighet ved at en ser på områder som daglige aktiviteter, sosial fungering, somatisk helse, ernæring og kognitiv funksjon. Resultatet kan si noe om fremtidige omsorgsbehov. Skrøpelighetsindeksen er videreutviklet fra en indeks med 51 spørsmål (Schoufour et al., 2013) og redusert til 17 spørsmål. Den kortere utgaven viser at den fungerer godt som et praktisk verktøy for å kartlegge skrøpelighet hos personer med utviklingshemming (Schoufour et al., 2022).

HVORFOR KARTLEGGE SKRØPELIGHET?

Personer med utviklingshemming er sårbare for å utvikle uhelse. Kartlegging av skrøpelighet kan gi et mer presist bilde av personens risiko for uhelse enn det alder og antall sykdommer kan gi. Indeksen tar høyde for at personer med utviklingshemming har levd med helseutfordringer hele livet, ikke bare som voksne eller eldre (Schoufour et al., 2022).

HVORDAN BRUKE INDEKSEN

- Indeksen finnes i to pdf-utgaver, én for manuell utfylling og en interaktiv pdf som automatisk beregner gjennomsnittsskår.
- Fyll inn navn på hvem som skal kartlegges, dato og hvem som har utført kartleggingen.
- Kartleggingen forutsetter at man kjenner personen godt.
- De fleste spørsmål tar utgangspunkt i situasjonen slik den er i dag. Spørsmål 10 (utmattelse), 11 (søvn) og 17 (trist/deprimert) tar utgangspunkt i situasjonen slik den har vært de siste 6 månedene. For spørsmål 13 (vekttap) er tidsrammen 3 måneder.
- I den manuelle utgaven fylles skåren inn i boksene i høyre kolonne.
- I den interaktive pdf-en markeres rett alternativ i avkryssingsboksen, og skår kommer opp automatisk. Vil du endre svar (skår) underveis, må du huske å klikke av på knappen som ikke skal være tellende.
- Legg omkretsen måles der leggen er tykkest. Benytt alltid høyre legg (samme legg ved hver kartlegging).

HVORDAN REGNE UT GJENNOMSNITTSSKÅR

Alle spørsmålene i indeksen må besvares. I den manuelle utgaven må skår fra side 1 og 2 summeres og deles på 17. I den interaktive utgaven vil gjennomsnittsskåren beregnes automatisk. Gjennomsnittsskåren sammenliknes deretter med verdiene i boksen under.

Ikke skrøpelig: < 0.2
Preskrøpelig: 0.2–0.35
Skrøpelig: > 0.35

HVORDAN VURDERE RESULTATENE

Resultatet av kartleggingen bør tolkes med varsomhet og diskuteres med personens fastlege.

Vi anbefaler å utføre en kartlegging av skrøpelighet i forkant av besøk hos fastlegen og alltid før årlig helsekontroll av voksne og eldre. I samarbeid med fastlegen kan en diskutere hvilke tiltak som skal prioriteres.

Når kartleggingen viser *preskrøpelig* eller *skrøpelig*, bør utviklingen følges opp med regelmessige kartlegginger for å vurdere effekten av tiltak eller negativ utvikling. Det er ønskelig at samme person er involvert ved gjentatte kartlegginger. Skrøpelighet og preskrøpelighet kan i mange tilfeller reverseres med gode medisinske og miljøfaglige tiltak.

Kilder

Schoufour, J.D., Oppewal, A., van Maurik, M.C., Hilgenkamp, T.I.M., Elbers, R.G., Maes-Festen, D.A.M. (2022). Development and validation of a shortened and practical frailty index for people with intellectual disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research* 66(3), 240–249. <https://doi.org/10.1111/jir.12907>

Schoufour, J.D., Mitnitski, A., Rockwood, K., Evenhuis, H.M., Echteld, M.A. (2013). Development of a frailty index for older people with intellectual disabilities: results from the HA-ID study. *Research in Developmental Disabilities* 34(5):1541–55. <https://doi:10.1016/j.ridd.2013.01.029>

Denne veilederen er skrevet av Stine Skorpen, Aldring og helse. Hun har også oversatt skrøpelighetsindeksen til norsk. Det foreligger ikke noen tilsvarende veileder på nederlandsk.

Kun tillatt brukt klinisk eller ved forskning, IKKE til kommersiell bruk.